

25 באוגוסט, 2019

לכבוד
דלית זילבר, יו"ר
המועצה הארצית לתכנון ולבניה
בדוא"ל: dalitz@iplan.gov.il

שלום רב,

הנדון: תכניות ליישוב וואדי אל נעם

אנו¹ פונים אלייך בבקשה להעלות לדיון בפני המועצה הארצית או ועדת המשנה לעניינים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע) שתי סוגיות תכנוניות חשובות, הקשורות ביישוב הבדואי וואדי אל נעם, הסמוך לאזור התעשייה נאות חובב. כפי שיפורט להלן:

1. כיום נמצאות בהליכי תכנון שלוש תכניות לוואדי אל נעם: תכנית מתאר מקומית מס' 699-0669481 וואדי אל נעם ("תכנית המתאר"), שמטרתה יישוב עבור אוכלוסיית וואדי אל נעם והנמצאת בשלב מילוי תנאים להפקדה; תכנית מס' 699-0716530 למוסדות חינוך בוואדי אל נעם, שנמצאת אף היא במילוי תנאים להפקדה ("תכנית בתי הספר"); ותיקון לתכנית מתאר מחוזית תמ"מ 4/14/23/2/1 ("התמ"מ") הנדרש כחלק מקידום שתי תכניות אלה.
2. הליכי התכנון בוואדי אל נעם ישפיעו במישרין על חייהם של למעלה מ-11,000 תושבים ועל יכולתם לממש זכויות יסוד בסיסיות, לרבות הזכות לתנאי מחיה נאותים, לבריאות ולחינוך. ראוי לעשות את מירב המאמצים כדי לקדם הליכים אלה על בסיס הסכמות עם התושבים, בעיקר ביחס למיקום היישוב וגבולותיו.
3. אלא שהסכמות לא הושגו. מיקום היישוב המוצע מעורר התנגדות בקרב התושבים בין היתר בשל הצורך בהעתקת כל התושבים ממקום מושבם הנוכחי, קרבתו ליישוב שגב שלום, תכנונו על שטח שבחלקו מיושב על ידי תושבי הכפר הבלתי מוכר סוואווין, ומאפייניו שיקשו על ניהול אורח חיים

¹ עיקר מימונה של עמותת במקום מישויות מדיניות זרות.

חקלאי. למרות זאת, המשיכה רשות הבדואים לקדם את תכנית המתאר, כאשר ידוע לכל כי תכנית ליישוב חדש המקודמת ללא הסכמות לא תוכל להצליח.

4. סלע המחלוקת ביחס לגבולות היישוב לפי תכנית המתאר המקומית הוא סוגיית המגבלות הסביבתיות מנאות חובב ("הרדיוס"), שכידוע, השתנה מספר פעמים במהלך השנים (כזכור מגבלות אלו צומצמו לפני כמה שנים מ-7 ק"מ ל-5 ק"מ ועל פי חלופת התושבים מוצע צמצום נוסף ל-2.5 ק"מ). התושבים, המודעים למגבלות אלה ולשאר האילוצים בשטח, השלימו עם כך שחלק מבני הקהילה ייאלצו להעתיק את מקום מגוריהם. אולם אין הצדקה לדרוש את העתקת כל התושבים ממקומם, כפי שיידרש אם תאושר תכנית המתאר. יהיה זה חוסר סבירות קיצוני לדרוש העתקה של קהילה בסדר גודל כזה מבלי לבחון היטב ובקפדנות יתרה, על ידי מומחה חיצוני בלתי תלוי, את נושא מגבלות הבניה מנאות חובב.

5. עוד ראוי לציין כי במסגרת התנגדות התושבים נגד התיקון לתכנית המתאר המחוזית 2/23/14/4 (הליך בג"ץ 1705/14 אבו עפאש נ' המועצה הארצית לתכנון ולבניה), נקבע ע"י ביהמ"ש העליון כי גבולות היישוב ידונו במסגרת הכנת תכנית המתאר המקומית: "העותרים יוכלו להשיג על התכנון שיקבע (בגדרו יתחמו, בין השאר גבולות היישוב, נושא העתירה, אופיו והמגבלות שיושגו בגין ההשפעות הסביבתיות של רמת חובב וגורמים נוספים) – לאחר שזה יאושר." אולם, למרבה הצער, בחינת צמצום מגבלות הבניה מאזור התעשייה נאות חובב טרם מוצה, ולכן יש ליזום דיון דחוף בעניין עוד בטרם יושלמו הליכי הפקדת התכנית. סוגיית צמצום מגבלות הבניה מרמת חובב היא הנקודה המכריעה אשר תשפיע בסופו של יום על האפשרות להגיע להסכמות הדדיות, ועל כן יש לנסות ולמצות הליך זה בשלב מוקדם ככל הניתן ובטרם מועד ההתנגדויות.

6. על רקע זה, נבקש שהמועצה הארצית תדון בסוגיית גבולות היישוב.

7. נקודה נוספת שנבקש להביא לדיון בפני המועצה הארצית היא התניית אישור תכנית בתי הספר באישור תכנית המתאר ליישוב. מטרת תכנית בתי הספר היא הסדרת מתחם חינוך, הפעיל כיום בצורת מבנים יבילים ומכונה "עזאזאמה ג'". אחד התנאים לאישורה לפי החלטת הוועדה המחוזית מ-27.9.19 היא כי תנאי לאישור תכנית בתי הספר יהיה אישור תכנית המתאר ליישוב (עמ' 21 למסמך ההחלטות).

8. לתושבים ידוע הצורך הדחוף בהסדרה ושיפור של מתחם החינוך עבור הקהילה. בשל צורך זה מסכימים תושבי ואדי אל נעם לתכנית בתי הספר למרות ותוך כדי התנגדותם למיקום המוצע ליישוב

בתכנית המתאר המקומית. לדעתנו, זוהי הזדמנות של ממש לקדם את הקמת מוסדות החינוך בדרך של הסכמה בהקדם האפשרי. תכנית בתי הספר יכולה לעמוד בפני עצמה, שכן מתחם בתי הספר יתפקד כמרכז שירותים ציבוריים יישובי ללא תלות בגבולות היישוב והסטתם קילומטרים אחדים לכיוון זה או אחר.

9. לאור דברים אלה נבקש מן המועצה הארצית לדון גם בנחיצות כריכת אישור תכנית בתי הספר באישור תכנית המתאר המקומית. דיון עקרוני זה יכול להתקיים למשל במסגרת הדיונים בתמ"מ במועצה הארצית.

10. נודה מאוד על היענות לבקשתנו.

בכבוד רב,

דפנה ספורטה, אדריכלית
במקום מתכננים למען זכויות תכנון

סנא אבן ברי, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח